

Kuka muu muka?

Vammaisten ihmisten työllistäminen kirkossa

Katri Suhonen, PsT, YTM, TM, pappi ja Diakoni-sosionomi amk

Saavutettavuuden ja vammaisuuden asiantuntija

Kirkkohallitus

Vammaisten ihmisten työllistäminen kirkossa

- Kirkolla on varaa ja velvollisuus oman sanomansa ja asemansa vuoksi edistää kaikin tavoin vammaisten ja osatyökykyisten työllisyyttä.
- Lainsäädäntö velvoittaa kirkkotyönantajaa, mutta jo lakia ennen **yhdenvertaisuutta pitäisi edistää lähimmäisenrakkauden nimissä.**
- Koska teologisesti tarkasteltuna seurakunta on marginaaliin työnnettyjen, vammaisten ihmisten tulisi olla seurakunnan keskellä.
- Kirkko on siten erityinen työpaikka, että myös sanoman hengellinen ulottuvuus on syytä ottaa käytännön toiminnassa todesta, eikä vain viehkeänä puheenpartena, jota voi sopivissa kohdin viljellä.

Esimerkki tutkimuksesta Vammaisen pappi

- Paljon on tehty, mutta valitettavasti aivan liian paljon on vielä tehtävää.
- Kaikkinensa vammaisen henkilön on vaikea työllistyä suomalaisessa yhteiskunnassa. Vammaisia henkilöitä myös syrjitään kaikista vähemmistöistä eniten, myös työelämässä.
- Tämä asia velvoittaa kirkkotyönantajaa jo moraalien tasolla. Valitettavasti kirkko ei voi ylpeillä olevansa edelläkävijä. Esimerkki tutkimuksesta Vammaisen pappi.

Useimmat vaikutusvaltaiset teologit ovat olleet vammattomia ja heillä on ollut teologisena viitekehyksenä toimintakykyinen tulokulma.

Tämä tarkastelukulma on vaikuttanut ja muokannut niitä tapoja, joilla kirkko on rakentanut käsitystä Jumalasta ja sitä myötä myös vammaisuudesta.

Vammaisten ihmisten työllistäminen kirkossa

- Vammaiset ihmiset ovat maailman suurin vähemmistö, sillä noin 15 % ihmisistä maailmassa on jokin vamma (WHO).
- Vammaisuus on siten melko yleistä, eikä ihmisyydessä mitenkään poikkeavaa. THL:n arvion mukaan 1/20 työikäisestä ja 1/3 työiän ylittäneestä väestöstä on vähintään yksi toimintarajoite.
- Vammaiset henkilöt ovat hyvin heterogeeninen joukko ja työllisyyden saralla tarkastelussa on eri kysymyksiä eri tavoin toimintarajoitteisten henkilöiden kohdalla. Kuitenkin vammaisilla henkilöillä on yhteistä sama sosiaalinen asema.

Vammaisten ihmisten työllistäminen kirkossa – Mitä on tehty?/Mitä pitää tehdä?

- Luottamushenkilöitä varten on laadittu ohjeistus, joka sopii kokonaiskuvassa koko työnantajakoneistolle.
- Vammaisten henkilöiden palkkaamiseksi seurakuntaan pitää laatia kirjallinen suunnitelma. Siihen on kirjattava konkreettisia toimia ja niiden toteutusta on seurattava.
- Esimerkiksi työpaikkailmoituksessa on hyvä olla viesti siitä, että seurakuntaan halutaan töihin kaikenlaisia osaajia ja että kyseessä on esteetön työpaikka.

Vammaisten ihmisten työllistäminen kirkossa – Mitä on tehty?/Mitä pitää tehdä?

- Työhaussa pitää ottaa käyttöön aiempaa vahvemmin vammaiskiintiöt tai positiivisen erityiskohtelun keinot valitessaan henkilöitä virkoihin ja luottamustehtäviin.
- Etenkin johtopaikoille olisi hyvä saada vammaisia henkilöitä, sillä omakohtainen ymmärrys usein heijastuu lisäten laajemmin vähemmistöjen yhdenvertaisuutta.
- Mahdolliset toimintarajoitteet eivät saa estää työhön valintaa.
- Kohtuullisilla mukautuksilla turvataan vammaisen ihmisen yhdenvertaisuutta työpaikalla. On tärkeä ymmärtää, jos kohtuullisia mukautuksia ei tehdä, se on syrjintää yhdenvertaisuuslain mukaan.

Kohtuullinen mukauttaminen selkokielellä:

Kohtuullinen mukauttaminen tarkoittaa vähillä toimilla tehtyjä muutoksia ja järjestelyjä. Niiden avulla varmistetaan, että vammaisella henkilöllä on mahdollisuus osallistua toimintaan yhdenvertaisesti muiden kanssa.

Kohtuullisessa mukauttamisessa muutetaan jo olemassa olevia rakenteita ja malleja henkilöiden tarpeiden mukaisiksi. Esimerkiksi etätyö tehdään mahdolliseksi vammaiselle henkilölle laajemmin kuin vammattomalle henkilölle.

[Aktiivisesti-osallinen-selkokieli.pdf \(evl.fi\)](#)

Yhdenvertaisuuslain mukaan kohtuullisen mukautuksen epääminen on kiellettyä vammaisen ihmisen syrjintää. Epäämisellä tarkoitetaan sitä, että vammaisen ihmisen pyyntöön suhtaudutaan torjuvasti.

Yhdenvertaisuuslain 15 §:n 2 momentin sanamuotomuutos 1.6.2023 lähtien painottaa vammaisen henkilön tarpeiden ensisijaisuutta kohtuullisten mukautusten järjestämisessä yksittäistapauksessa.

Vammaisten ihmisten työllistäminen kirkossa

- Kirkkohallituksen julkaisema YK:n vammaissopimukseen nojautuva Aktiivisesti osallinen toimenpideohjelma (2019-2024) pyrkii edistämään eri tavoin vammaisten ihmisten työllistämistä.
- Aiheeseen liittyen yhteisiä hankkeita eri tahojen kanssa on meneillään tai rahoituksen hakuvaiheessa. Sokeain ystävien Kirkkohallitukselle lahjoittaman 50 000 euron turvin on työllistetty näkövammaisia henkilöitä seurakuntiin.
- Vammaisten ihmisten työllisyydestä on järjestetty erilaisia webinaareja ja tuotettu materiaalia.
- Parhaillaan yhteistyössä Step-oppilaitosten, Kehitysvammaliiton ja Vantaan seurakuntien kanssa ollaan käynnistämässä "Töihin kirkkoon" osatyökykyisten vammaisten työllistämiseksi kirkossa. Hankkeen yhteyteen luodaan digitaalinen ja valtakunnallinen moninaisuusvalmennus kirkon työntekijöille ja luottamushenkilöille. (Kristiina Tuohimaa).

Vammaisten ihmisten työllistäminen kirkossa

- Yhteistä linjaa yhdenvertaisuuden edistämiseksi tarvitaan koko kirkon työmarkkinakenttää ajatellen.
- Kirkko työllistää vammaisia henkilöitä, mutta sen tulee työllistää jatkossakin ja aiempaa enemmän.
- On tärkeää ymmärtää, että myös työntekijät voivat vammautua. Etenkin ikääntymisen myötä henkilö voi vammautua, mikä ei ole normaalia ikään kuuluvaa toimintarajoitetta. Myös tämä on syytä huomioida tulevaisuudessa kirkon työmarkkinakentässä.

Ari Suutarlan jalanjäljissä

- Ari Suutarla oli ensimmäisiä vammaisia kirkon työntekijöitä.
- Hän oli tienraivaaja ja toimi kulisseyssä edistäen monen vammaisen henkilön työllistymistä hyvin ennakkoluuloisen aikakauden lähtökohdista. Vielä vuoden 1964 Kirkkolaki nimittäin kielsi, että vammaisen henkilö ei voisi olla pappi.
- Ari raivasi tietä aikanaan minullekin.
- Arin työ ei kuitenkaan tullut valmiiksi. Yhä työ jatkuu.
- Ari totesi minulle, kun puhuin vammaisuuteen liittyvästä asennevaikuttamisesta, että mikään ei ole muuttunut sitten 1960-luvun. Ehkä jotakin ja jonkin verran. Mutta edelleen työtä riittää.

Kirkon pitää olla esikuva.
Pelkät käsitteet ja
ohjelmat eivät riitä.
Saavutettava rakkaus
mitataan lopulta teossa.

Kiitos!

katri.suhonen@evl.fi